

Posti Green

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

5/2020

Kuurosokean kokemuksia
korona-arjesta

Yhdistys kokeilee uusia
eräkoulutuksia

Pääkirjoitus.....	3
Elämää eristyksissä -etäfysioterapia tuo vaihtelua päiviin.....	4
Yksilökuntoutus jatkuu kesäkuusta alkaen.....	7
Avoin kilpailu käynnissä - tee juhluvuoden logo	7
Yhdistyksessä kokeillaan uusia toimintamalleja	8
Kuurosokeiden Toimintakeskukselle merkittävä lahjoitus kasvosuojuksia	11
Asumispalvelujen kuulumisia.....	12
Työkokeilussa kuulonäkövammaisten lähihoitajana.....	13
Muistot talteen	14
Kokeilussa päälle puettava etäisyyspyyntö	16
Elämyksiä äänikirjoista.....	18
Tietovisa	19
Asiakaskyselyn tulokset	20
Henkilökohtaista palsta alkaa	21
Ilmoitukset.....	22

Etukansi: Palvelujohtaja Risto Hoikkanen kertoo Samuli Kujanpäälle uusista kasvosuojuksista. Lisää aiheesta sivulla s. 11. Kuva: Jaakko Evonen.

Takakansi: Kosketus on monelle kuurosokealle tärkeä tiedonsaannin keino poikkeusoloissakin. Tärkeää on muistaa hyvä käsihygienia. Kuva: Jaakko Evonen.

Tuntosarvi
46. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Taitto
Heidi Häyrynen

Päätoimittaja
Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 9 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisyy-äänilehtenä, sähköisenä Lue-tus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika
ma-pe klo 9.00-15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Koronapandemian vaikutus kevätkokoukseen

Moni jäsen on kysynyt, milloin kevätkokous pidetään. Valitettavasti yhdistyksen hallitus ei voi ilmoittaa vielä kokouksen ajankohtaa. Vaikka kevätkokouksen päivämäärä ei ole nyt tiedossa, niin kokous on joka tapauksessa pidettävä.

Yhdistyksen hallitus ja johtoryhmä seuraavat pandemiaan liittyviä muutoksia ja eduskunnan päätöksiä yhdistyslakiin.

Suomen hallituksen ja viranomaisten ohjeiden mukaan yli 10 hengen kokoontumisia ei saa pitää, ja tarpeetonta liikkumista tulee välttää. Tästä johtuen yhdistys on perunut kaikki tapahtumat kesäkuun loppuun.

Kun kokoontumis- ja liikkumisrajoitukset puretaan niin yhdistyksen hallitus päättää kevätkokouksen ajankohdan. Siitä tiedotetaan välittömästi jäsenille käytettävissä olevilla keinoilla.

Näkövammaisten liiton järjestöpalvelut tiedottaa jäsenyhdistyksilleen pandemian vaikutuksista kevätkauden kokousten järjestämiseen. Viimeisimmän tiedotteen mukaan eduskunta on

säättämässä määräaikaista poikkeussäännöksiä yhdistyslakiin pandemian takia. Kevätkauden kokousten järjestämiseen on tulossa mm. kuukauden lisäaika, eli syyskuun loppuun saakka. Kyseinen lakiesitys on hyväksytty eduskunnan ensimmäisessä käsittelyssä. Se tulee voimaan toukokuun alusta alkaen.

Tällä hetkellä koronapandemia jatkuu. Tartuntojen saaneiden ja koronavirukseen kuolleiden lukumäärät eivät ole alkaneet laskea vaan ne ovat tasaisesti lisääntyneet poikkeustoimista huolimatta.

Oikeusministeriö arvioi poikkeussäännösten mahdollista pidentämistä kesäkuun alussa. Mikäli eduskunta joutuu jatkamaan poikkeussäännöksiä yhdistyslakiin syyskuusta eteenpäin, niin laki on säädettävä ennen heinäkuuta.

Toivotan teille toiveikkuutta tuleviin päiviin sekä aurinkoista ja hyvää kesää!

Tuula Hartikainen, puheenjohtaja ■

Elämää eristyksissä - etäfyysioterapia tuo vaihtelua päiviin

Teksti: Heidi Häyrynen
Kuvat: Maija Kanervan kotialbumi

Maija Kanervan arki on nykyään hyvin toisenlaista kuin vielä muutama kuu-
kausi sitten. Koronaepidemian myötä
arki on kutistunut omaan kotiin. Hän
kuuluu riskiryhmään, ja viettää päivät
eristyksissä.

- Paljon on muuttunut. Kaikki harras-
tukset ovat jääneet pois siellä Kuu-
rosokeiden Toimintakeskuksessa var-
sinkin. Englannin tunti vielä jatkuu
etänä. Asiointi on jäänyt pois. Avus-
taja on käynyt puolestani kaupassa ja
postissa, ja tällä tavalla hoitanut asioi-
tani. En ole oikein käynyt missään sen
jälkeen, kun tuli poikkeuslaki, hän ker-
too.

Kotiavun ja avustajan merkitys kasvoivat

Koronaepidemian aikana Kanerva on
pitänyt yhteyttä läheisiinsä vain puhe-
limitse. Ainoita tahoja, joita hän tällä
hetkellä tapaa ovat kotiapu ja henkilö-
kohtainen avustaja, joita hän tarvitsee
arjessa pärjätäkseen. Molemmat ovat
olleet Kanervalle tärkeitä.

- Oikeastaan sillä lailla jaksan, että
joka päivä käy kotiapua. On tärkeää,
että näkee aina jonkun ihmisen. Hei-
dän kanssa on voinut keskustella.
Avustaja käy neljä kertaa viikossa. Sit-
ten olen hänen kanssaan ja on enem-
män tekemistä, kun hän on täällä.

Leipominen virkistää.

Viikonloppuisin, kun käy vain kotiapu,
on vähän hankalaa.

Kanerva noudattaa henkilökohtaisen
avustajan kanssa koronavirukselta
suojautumisessa Pirkanmaan Avusta-
jakeskuksen antamia ohjeita. Avustaja
käyttää tapaamisissa suu-nenäsuoi-
jainta ja käsineitä tilanteen mukaan.
Sosiaalinen etäisyys pyritään pitä-
mään pidempänä kuin aiemmin.

- Lisäksi pesemme käsiämme todella
usein. Avustajani desinfioi ovien kah-
vat 2-3 kertaa viikossa, ja vaihdamme
pyyhkeitä usein.

- Olemme myös varautuneet siihen,
miten toimitaan, jos jompikumpi sai-
rastuu, hän sanoo.

Kanerva suunnittelee yhdessä avus-
tajansa kanssa viikon ruokalistan, ja
avustaja käy sen mukaan kaupassa.
Hän hoitaa postiasioinnit ja aptee-
kissa käynnit. Avustaja mahdollistaa
myös ulkoilun lähialueella.

- Me on avustajan kanssa käyty lä-
hiympäristössä kävelemässä. Sitten
viikonloppuna, kun hän ei käy, olen
käynyt itse kiertämässä taloa, etten
ole lähtenyt tuonne kauemmas. Pys-
tyisin varmaan kuulon ja näön puoles-
ta, mutta se olisi aika epävarmaa, hän
pohtii. Esimerkiksi teiden ylitystä hän
ei pysty tekemään yksin.

Arjen askareet pitävät virkeänä

Kanervan päivät täyttyvät tällä hetkel-
lä arjen pienillä askareilla. Hän toimii

Tampereen kuurosokeiden kerhon ra-
hastonhoitajana, ja on hoitanut nyt
kerhoasioita.

- Osa on liittynyt rahastonhoitoon,
myöskin ensi syksyn suunnitteluun ja
vieraiden sopimiseen. Varasin esimer-
kiksi opastusta Arboretumiin.

Ulkoilun ohella ruoanlaitto, leipo-
minen, televisio ja tietokone tuo-
vat päiviin piristystä. Lisäksi hän on

**Maija Kanerva on kaivannut koro-
na-aikana harrastuksia ja muiden ih-
misten tapaamista.**

opiskellut Celian äänikirjojen kuunte-
lua puhelimen kautta.

- Sain lisää apuvälineitä viime viikol-
la. Saan kirjan kuulumaan niin, että se
kuuluu puhelimesta suoraan kuulo-
laitteisiin ja saan paremmin äänestä
selvää.

Fysioterapia netissä

Vaihtelua päiviin tuo myös etäyhtey-
dellä tapahtuva fysioterapia. Siinä

neuvonta ja ohjaus tapahtuvat netis-
sä. Kanerva opetteli etäfysioterapiaa
varten Zoom-ohjelman käytön fysio-
terapeutin ohjeiden mukaan.

- Fysioterapeutti lähettää linkin ja kut-
suu fysioterapiaan. Aukaisen linkin,
näen hänet, ja hän näkee mut, ja kuu-
lemme toistemme äänet. Me ollaan
nyt tehty keppijumppaa, ja eilen teh-
tiin käsipainoilla jumppaa. Mun fysio-
terapeutti vaihtui, vasta kolme kertaa
olemme tavanneet toisemme etänä.
Se on onnistunut hyvin kyllä.

Erityksissä hän kaipaa erityisesti ihan
tavallisia asioita.

- Harrastuksia ja ihmisiä Toiminta-
keskuksessa sekä vertaistukea muil-
ta kuurosokeilta. Tietysti myöskin ryh-
mien vetäjiä. Ryhmät ovat tuoneet
kuitenkin viikkoon semmoista rytmiä,
hän toteaa.

Korona tuo paljon epävarmuutta. Vie-
lä ei esimerkiksi tiedä, voiko jo kesällä
palata normaaliin arkeen. Kanerva pi-
tää kuitenkin yllä positiivista asennet-
tä.

- Koitetaan jaksaa koronasta huoli-
matta! ■

**Etäfysioterapia onnistuu kännykän vi-
deoyhteyden kautta.**

Yksilökuntoutus jatkuu kesäkuusta alkaen

Kelan ohjeistuksen mukaan Kelan yk-
silökuntoutus jatkuu 1.6. myös Kuu-
rosokeiden Toimintakeskuksella.

Kuntoutuksen työntekijät ovat yhtey-
dessä suoraan kuntoutuspäätöksen
saaneisiin asiakkaisiin. ■

Avoin kilpailu käynnissä - tee yhdistykselle juhlavuoden logo

Suomen Kuurosokeat ry täyttää ensi
vuonna 50 vuotta. Juhlavuoden mark-
kinointiin tarvitaan vanhan tutun lo-
gon rinnalle juhlavuoden logo ja slo-
gan. Näitä käytetään vain juhlavuoden
2021 aikana. Slogan tarkoittaa isku-
lausetta ja logo on kuvasymboli.

Kilpailusarjoja on kaksi: logo- ja slo-
gankilpailu. Logoehdotus voi olla piir-
ros tai tietokoneella tehty. Slogan on
teksti, ja sen pitää toimia myös viit-
tomakielellä. Osallistua voivat kaike-
nikäiset henkilöt, eikä osallistuminen
edellytä yhdistyksen jäsenyyttä. Hen-
kilökunta ei voi osallistua kilpailuun.

Lähetä kilpailuehdotus sähköpostitse
osoitteeseen: viestinta@kuurosokeat.fi. Kirjoita aihekenttään "logokilpailu". Kilpailuehdotuksen voi lähettää myös kirjeellä osoitteeseen keskustoimisto / logokilpailu, Kuurosokeiden Toimin-
takeskus, Insinöörinkatu 10, 33720
Tampere. Liitä mukaan yhteystietosi.

Kilpailu päättyy 31.5.2020. Voitta-
jat julkistetaan Helen Kellerin päivänä
27.6.2020. Pääpalkinto molemmissa
kilpailuissa on 100 euron lahjakortti.

Lisätietoja: viestinta@kuurosokeat.fi
tai milla.lindh@kuurosokeat.fi ■

Yhdistyksessä kokeillaan uusia toimintamalleja

Teksti ja kuva: Heidi Häyrynen

Koronaepidemian takia Suomen Kuurosokeat ry:ssä siirryttiin keväällä palvelemaan asiakkaita ja yhteistyökumppaneita ensisijaisesti puhelimitse, sähköpostitse ja etäyhteyksin. Poikkeusaika on tuonut haasteita, mutta se on toisaalta myös mahdollistanut uusien toimintamallien ja työskentelytapojen kehittämisen.

Helpdesk apuna tietokoneongelmissa

ICT-palveluissa koettiin koronaepidemian myötä isoja muutoksia, kun asiakaskäynnit ja ryhmämuotoinen koulutus loppuivat lähes kokonaan.

- Onneksi meillä on varsin hyvät valmiudet toteuttaa tuki- ja koulutuspalveluita vaihtoehtoisilla tavoilla, joten kuurosokeat asiakkaat eivät jää ilman ICT-palvelujen tukea, kertoo ICT-päällikkö **Marko Vainioma**.

ICT-tukipalvelut keskitettiin maaliskuussa uuteen Helpdesk-palveluun, jossa asiakkaan tietokoneongelmat

ratkaistaan etähallinnalla. Syynä oli alun perin rahoituksen pienentyminen sekä sitä kautta työntekijämäärän väheneminen. Ajoituksessa oltiin kuitenkin onnekkaita, sillä palvelu saatiin käyttöön juuri epidemian kynnyksellä.

- Keskitetty Helpdesk on toiminut varsin hyvin, joten tätä toimintamuotoa tullaan jatkamaan myös tulevaisuudessa. Toki on ymmärrettävää, että asiakkaat kokevat joskus tuskaa, kun se tuttu ICT-työntekijä ei ole aina saatavilla. Toisaalta me ICT:ssä olemme kaikki sitoutuneita kuurosokeiden auttamiseen, joten apua saa myös näinä hankalina aikoina.

ICT-palveluissa tehdään töitä sen eteen, että löydettäisiin toimintamalleja, jotta peruuntuneet asiakastyöt voitaisiin toteuttaa uusilla tavoilla.

- Olemme lanseeraamassa uusia etäkoulutusmalleja peruuntuneiden ryhmäkoulutusten tilalle jo toukokuussa. Näistä tulemme tiedottamaan tarkemmin, kun ensimmäiset etäkurssit ovat valmiina. Toivomme asiakkailta ymmärrystä ja myös palautetta, kuinka kehittämämme uudet menetelmät toimivat, Vainioma sanoo.

Opetusta ja ohjausta verkossa

Myös kommunikaatiopalveluissa on siirrytty poikkeusaikaan. Tämä näkyy muun muassa kommunikaatiopalveluiden tuottamissa verkkomateriaaleissa. Niistä monet käsittelevät korona-aikaan liittyviä teemoja, kuten turvallista kommunikaatiota ja opastusta.

Kommunikaatiopäällikkö **Riitta Lahtinen** on yhteydessä asiakkaisiin, työntekijöihin ja yhteistyökumppaneihin etänä. Seminaareja ja yksilöllisiä perehdytystunteja hän on järjestänyt netin

kautta. Suurin muutos on ollut etäopetuksen toteutuminen. Etäopetus tarkoittaa opettamista ja opiskelua verkossa. Se on vaatinut uusien verkkoalustojen käyttöönottoa.

- Opetuksessa on videoyhteyden välityksellä mietittävä monta uutta asiaa, kuten oman taustan rauhallisuus, riittävät kontrastit ja valaistukset, viittomisen vauhti ja etäisyys ja huulion näkyminen. Haastavinta on nähdä opilaiden harjoitukset. Opetus on ollut omalla paikallaan olemista, en ole vielä keksinyt, miten liikkumista, esimerkiksi opastusta, voisi opettaa etänä.

Helpdeskissä työskentelevä ICT-asiantuntija Seppo Tero on puhelimitse yhteydessä asiakkaaseen. TeamViewer-etäyhteyden kautta tietokoneongelma saatiin ratkaistua.

- Toinen vaikeasti ratkaistava asia ovat taktiilit harjoitukset, kuten suuraakkosten ja kädestä käteen sormittamisen harjoitukset. Ne kun yleensä tehdään parin kanssa.

Etäopetus on sujunut tähän mennessä odotettua paremmin. Jatkossa on tulossa etäkursseja eri tavoin kuulonäkövammaisille.

- Olemme suunnittelemassa eri tavoin kuurosokeille henkilöille verkkokursseja kokeiluja, jossa olisi mm. erilaiset kommunikaatiotavat arvioitavana. Esimerkiksi ohjelman käyttö kuulonvaraisesti, videoyhteyksien viittomisen näkyminen sekä pistekirjoitusharjoitusten sovellettavuus, Lahtinen sanoo. Kokeilusta kiinnostuneet voivat olla häneen yhteydessä.

Viittomista ikkunan takana

Aluepalvelut on vastannut palvelutarpeeseen ottamalla käyttöön tietyt puhelinajat, jolloin työntekijät ovat parhaiten tavoitettavissa. Helsingin alue toimiston palveluasiantuntija **Heli Lappalainen** hoitaa nyt asiakkaiden asioita etänä, puhelimitse, tekstiviestillä tai sähköpostitse.

- Joitakin kotikäyntejä on pystytty korvaamaan esimerkiksi niin, että asiakas on tilannut itselleen tulkin kotiin, ja soittamme tulkatun puhelun. Monia asioita pystyy hoitamaan etänä. Paljon on sellaisia tilanteita, joissa on välttämätöntä tavata. Ne hoidetaan, kun tapaamiset ovat taas mahdollisia.

Lappalainen kertoo, että asiakkaiden asioiden selvittely ja päätösten saapuminen viipyy pitempään. Osa julkisen puolen yhteistyökumppaneista on siirretty epidemia-aikana muihin työtehtäviin, joten asioita ei pysty edistämään yhtä nopeasti kuin normaalisti.

Oulun aluetoimiston palveluasiantuntija **Anne Ylitalo** kertoo, että poikkeusaikana työhön liittyvä matkustaminen on vähentynyt. Sen sijaan käytetään erilaisia etäyhteyksiä asiakkaisiin ja verkostoihin. Ylitalo on järjestänyt Kuurojen Liiton ja evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa yhteistyönä Hyvä tietää -luentoja 1-2 kertaa kuukaudessa. Normaalit luennot on korvattu videokuvatuilla etäluennoilla. Videot on julkaistu järjestöjen sosiaalisen median kanavissa. Tulkit tulkkaavat videoita mahdollisuuksien mukaan toistotulkkauksena asiakkaille, jotka eivät näe viittomista videolta.

Asiakkaiden kanssa hän on kokeillut uutena työtapana mm. viittomista kodin ja palvelutalon ikkunan takana.

- Taktiileihin asiakkaisiin yhteydet saan omaisen tai tulkin kautta tai palvelutalon ohjaajien kautta. Viittomakielen taitoiset ohjaajat toimivat "tulkina", kun tulkeilla on tällä hetkellä rajattu pääsy asumispalveluyksiköihin. Ensin sovin ajan palvelutalon väen kanssa ja soittoaika järjestyy. Kirjeellä lähestyminen on kuitenkin vielä monelle vanhemmalle henkilölle se helpoin tapa saada tietoa uusista asioista ja tapahtumista. ■

Vasemmalta kuvaaja Sini Lukka, Nico Nieminen Sanserilta, Jukka Manninen Morosta, Samuli Kujanpää ja Suomen Kuurosokeat ry:n palvelujohtaja Risto Hoikkanen

Kuurosokeiden Toimintakeskukselle merkittävä lahjoitus kasvosuojuksia

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Suomen Sanser on lahjoittanut Suomen Kuurosokeat ry:lle kasvosuojuksia. Lahjoitustilaisuus oli 12.5. VTS Ristontalolla, Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella.

Kampanja oli Sanserin ja kaupunkilehti Moron yhteinen. Moron lukijat saivat ehdottaa, keille Sanserin valmistamat 1000 kappaletta kasvosuojuksia lahjoitettaisiin.

Erääksi ehdokkaaksi nousi Suomen Kuurosokeat ry:n Kuurosokeiden Toimintakeskus, jolle lahjoitettiin 100 kappaletta suojuksia kahden kokoisina.

Moron toimittaja **Jukka Manninen** mukaan ajatuksena oli, että mahdollisimman moni tamperelainen voisi hyötyä kasvosuojuksista. Hänestä koko kampanja oli täydellinen esimerkki yhteisvastuullisuudesta.

- Me oltiin tässä linkkinä ja kerättiin kaupunkilaisten toiveita. Tämä on meidän yksi ydintoiminnoistamme Morossa, että ollaan ihmisten apuna arjen ongelmissa ja yritetään löytää ratkaisuita.

Sanserin edustaja **Nico Nieminen** totesi, ettei vastaavia lahjoituksia ole ollut vähään aikaan. Hänelle vierailu Toimintakeskuksella oli mieluinen.

- Oli tosi hienoa päästä katsomaan, kuinka intensiivistä kommunikointi kädestä käteen on. ■

Asumispalvelujen kuulumisia

Teksti: Tanja Ahonen

Maailma on ollut myllerryksessä sen jälkeen, kun Covid-19 -virus alkoi alkuvuodesta levitä Kiinan Wuhanista. Tauti laajeni pandemiaksi ja tavoitti myös suomalaiset. Tästä on seurannut paljon toimenpiteitä, jotka ovat vaikuttaneet kansalaisiin. Kulunut kevät on ollut varsin erityinen ja mieleenpainuva.

Kuurosokeiden Toimintakeskus Tampereella aloitti erityisjärjestelynsä 12.3., kun Suomen hallitus antoi ensimmäiset rajoitusmääräyksensä kokiin liikkumista. Toimintaa valvovat viranomaiset antoivat melko nopeasti ohjeet myös ulkopuolisten vierailijoiden kiellosta ja liikkumisesta palveluyksiköissä. Tätä ohjetta on noudatettu. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että asukkaiden henkilökohtaisten avustajien ja tulkkien liikkumista tiloissa on rajoitettu. Näiden rajoitusten vuoksi asukkaiden arki on muuttunut hetkessä.

Toimintakeskuksen palveluiden piirissä asuu tällä hetkellä 33 asukasta,

lukumäärä kasvaa lähipäivinä 35:een. Lähes kaikkien asukkaiden arkeen ovat kuuluneet tulkkien tai henkilökohtaisten avustajien tapaamiset. He ovat olleet asukkaille "ikkuna" ympäröivään maailmaan. Tämä "ikkuna" on nyt sulkeutunut. Osalle se on aiheuttanut pahaa mieltä ja ahdistusta. Oman vapauden rajoittamista on ollut vaikea hyväksyä. Toimintakeskuksen asukkaat ja työntekijät ovat kuitenkin ymmärtäneet ohjeistukset ja ottaneet ne vastaan tyynesti - muuta vaihtoehtoa ei oikein ole ollut.

Työntekijät ovat olleet nyt normaalia enemmän asukkaiden arjen mahdollistajina. Ulkoilu on ollut mahdollista toiveiden mukaan päivittäin. Kauppa-asioinnit on pyritty hoitamaan asukkaiden toiveiden mukaisesti. Näin asukkaiden ei ole tarvinnut lähteä kauppaan, missä mahdollisuus virukselle altistumiseen on suuri.

Asukkaille on toimitettu perjantaisin Toimintakeskuksella ilmestyvä Oma-lehti. Lisäksi joka tiistai on toimitettu tiedote ajankohtaisista asioista. Näitä julkaisuja työntekijät ovat lukeeet asukkaille heidän oma kommunikatiotapansa huomioiden. Asukkaita

on tavattu päivittäin, ja tilanteesta on käyty keskusteluja.

Viruksen leviämisen ehkäisemiseksi työntekijät käyttävät lähikontakteissa asukkaan kanssa suojaimia saatujen ohjeiden mukaan. Näin heitä suojellaan mahdolliselta tartunnalta.

Kaikilla on ollut paljon opettelemista uusissa käytännöissä. Tämä tila ei jää kuitenkaan pysyväksi, vaan kesän

tullen päästään toivottavasti palaamaan lähemmäksi normaalia arkea. On tärkeää soutaa samaan suuntaan ja muistaa, että kaikki ovat samassa veneessä. Yhdessä selätetään nämäkin haasteet!

Kirjoittaja toimii palveluesimiehenä / sairaanhoitajana Kuurosokeiden Toimintakeskuksella. ■

Työkokeilussa kuulonäkövammaisten lähihoitajana

Teksti: Heidi Häyrynen

Miia Eteläpää kävi maaliskuussa tutustumassa lähihoitajan työhön Kuurosokeiden Toimintakeskuksella. Hän on työskennellyt pitkään kuurojen parissa, joten Toimintakeskukselle oli helppo sopeutua, vaikka uutta asiaa tuli paljon.

- Aloitin 20 vuotta sitten koulunkäynnin ohjaajana Tampereen kuulovammaisten koululla, joka nykyään toimii Sammon koulun nimen alla. Kuurosokeus

on minulle kuitenkin uutta. Minun ei ole tarvinnut viittoja taktiilisti, mutta olen sitä nähnyt, hän kertoo.

Eteläpää kertoo, että työympäristö on ollut viihtyisä.

-Tykkään viittomakielisestä ympäristöstä, ja minusta oli jotenkin helppoa tulla ja sulautua tänne. Myös työntekijöistä osa oli tuttuja. Ihanaa, kun kaikki osasi viittoja oman kyvyn mukaan.

Hän ehti nähdä pari viikkoa normaalia asumispalvelujen normaalia arkea ennen kuin erityisjärjestelyt alkoivat koronaepidemian takia.

Työkokeilun aikana Eteläpää osallistui perushoittoon toisen hoitajan kanssa. Hän kiinnitti huomiota siihen, miten eri työntekijät kohtasivat asiakkaat ja kommunikoivat kuurosokeiden kanssa. Jokaisella oli oma työtapaansa, mutta kaikilla oli kuitenkin sama tavoite ja päämäärä. Eteläpää pääsi itsekin ottamaan kontaktia kuurosokeisiin.

- Ensin piti tutustua asukkaisiin ja sitten vasta päästä kommunikoimaan, kun löytyi yhteinen kommunikaatiomenetelmä.

Työ oli normaalia hoitotyötä tietyin rajoituksin, esimerkiksi lääkkeitä jakoi vain hoitajat. Päiviin kuului myös ruoan jakoa ja uutisten viittomista lehdistä asiakkaalle. Ennen koronaepidemiaa hän kävi myös asioimassa kuurosokeiden kanssa.

Hän kertoo, että poikkeusaikana varsinkin keskusteluiden ja lehden luvun merkitys asiakkaille kasvoivat. Hoitajat olivat tärkeässä roolissa. He toimivat myös tiedon välittäjinä, kun tapauksia oli rajoitettu.

- Yritimme aina keskustella asukkaiden kanssa, kun se oli mahdollista, kun korona-ajan alkaessa tulkkien käyttö väheni.

Eteläpäästä oli kiinnostavaa nähdä, mitä sosiaali- ja terveydenhoitoala on korona-aikana. Hän palaa ehkä vielä syksyllä kuukauden työkokeiluun Toimintakeskukselle.

- Olisi niin hienoa nähdä myös Tampereen Toimintapäivät, piirit, kerhot ja retket. Tämä oli tosi mukava ja antoisa kokemus. Toivottavasti törmäämme myöhemmin! ■

Muistot talteen

Teksti: Heidi Häyrynen

Valokuvaus on 25-vuotiaalle **Henni Kalliolle** tärkeä harrastus. Hän on huomannut, että valokuvausta voi

harrastaa näkövammasta huolimatta, ja rohkaisee muitakin valokuvauksen pariin.

- Sain ensimmäisen kamerani, ja siitä kiinnostukseni alkoi. Olen kuvannut pitkään, 15 vuotta tai enemmän, hän sanoo ja kertoo omasta näön tilanteestaan.

Tallinna-kuva elokuulta 2016. Kuva: @hennikallio.

Hamina-kuva heinäkuulta 2018. Kuva: @hennikallio

- Minulla on Usher tyyppiä 3. Näön tarkkaus on vielä hyvä, mutta näkökenttäni on kapea.

Kallio kuvaa monenlaisia teemoja. Kuvia hän ottaa tilanteen mukaan.

- Käytän valokuvaukseen iPhone XS Maxia ja Nikon D3500 -järjestelmäkameraa. Erilaisia aiheita ovat esimerkiksi maisemat.

Kallio pitää matkustamisesta, ja kamera kulkee reissuilla mukana. Hyvistä

valokuvauskohteista hänelle ovat jääneet mieleen muun muassa Hamina ja Tallinna, niiden rakennukset ja historiallinen tunnelma.

- Valokuvaus on hyvä harrastus. Muistot ja hetket jäävät kuvien mukana elämään, hän toteaa. ■

Kokeilussa päälle puettava etäisyyspyyntö

Teksti: Riitta Lahtinen ja Russ Palmer
Kuva: Riitta Lahtinen

Korona-aika on tuonut erilaisia uusia toimintatapoja ja muuttanut ihmisten käyttäytymistä. Epidemia vaikuttaa myös kuulonäkövammaisten arkeen. Moni arjessa ja eristyksessä oleva pohtii, kuinka toimia ennakoivasti kotona ja ulkona.

Erilaisia ideoita ja niiden toimivuutta kannattaakin testata. Kokeilimme päälle puettavia etäisyyspyyntöjä. Niitä voi toteuttaa yksinkertaisesti ja halvalla.

Kuulonäkövammaisen vaikea säilyttää etäisyys

Näkövammaisen valkoisen kepin nähtyään monet kanssaihmiset tulevat lähelle kysymään, voivatko he auttaa. Kuulonäkövammaisen ei aina huomaa tätä eikä pysty kontrolloimaan turvautaisuutta, koska ei kuule muiden lähestymistä eikä henkilökohtaiselle alueelle tulemistä.

Asian voi ratkaista kirjoittamalla etäisyyspyynnön vaatteeseen - ystävällisenä muistutuksena muille. Pyyntö vähentää kanssakulkijoiden avuntarjouksia.

Kokeilimme tätä ideaa, kun opas käväisi kaupassa. Kokemus oli, että kukaan ei tullut ottamaan kontaktia.

Viestintää vaatteilla

Helpointa on kirjoittaa A4-kokoiselle paperille viesti: "Pidäthän etäisyyden." Sen voi kiinnittää asusteisiin hakanuloilla. Hyvä puoli paperisessa viestissä on, että sen voi aina ulkona käynnin jälkeen laittaa roskiin.

Päälle puettavassa viestissä teksti on kirjailtu vaatteeseen. Teimme vanhan puseron yläosasta kauluksen, johon kirjailtiin etuosaan teksti: "Stop. Odotan opastani." Kauluksen takaosassa lukee: "Pidäthän etäisyyden."

Lämpimällä ilmalla kaulus on kuuma, joten kirjailimme samat tekstit t-paitaan. Esimerkeissä teksti on englanniksi, koska käyttäjän kontaktikieli on englanti.

Puettava etäisyyspyyntö voi auttaa kuulonäkövammaista turvallisen etäisyyden säilyttämisessä.

Etäisyyspyynnöt voi pukea päälle jo kotoa lähtiessä. Tällöin ihmiset huomioivat etäisyyspyynnön kävellessä sekä erilaisissa odotustilanteissa, esimerkiksi kaupan ulko-ovella. Kun teksti on myös selässä, muut huomioivat etäisyyden ohittaessaan.

Päälle puettavien viestien hyvä ominaisuus on se, että ne voi pestä ja käyttää uudelleen. ■

Elämyksiä äänikirjoista

Teksti: Jaakko Evonen
Kuva: Timo Heinonen

Kirjat ovat olleet mukana tietokirjailija **Timo Lehtosen** elämässä jo lapsuudesta saakka. Hän kiinnostui niistä jo

lukemaan oppimisen jälkeen. Lisäksi hänen äitinsä luki veljeksille kirjoja.

Näön menetys toi kuitenkin ison muutoksen. Aiemmin Lehtonen saattoi lukea painettuja kirjoja hyvin läheltä. Nyt kuvioihin tulivat äänikirjat.

Timo Lehtonen on monipuolinen äänikirjojen käyttäjä.

- Toki olin niitä voinut kuunnella siitä lähtien, kun lukukasetit tulivat käyttöön. Sain kuuntelulaitteen vuonna 1973, Lehtonen muistelee.

Nykyisin hän käyttää äänikirjoja kuunnellessaan Victor-kuuntelulaitetta. Siinä hyödyllisiä toimintoja ovat uniajastin ja kirjainmerkit. Hänellä on myös Victor Stream -äänikirjatoistin, joka lukee muistikortteja. Lisäksi hän tilaa saavutettavasta Celia-kirjastosta kuunneltavaksi CD-levyjä.

Äänikirjat ovatkin läsnä useissa arjen tilanteissa.

- Kirjoja kuuntelen esimerkiksi kotona, matkoilla ja junassa. Käytän kuulokkeita.

Lehtosen kirjallisuusmaku on laaja. Hän mainitsee suosikeikseen

esimerkiksi historian, kulttuurin, muistelmät, romaanit ja uusimmat ortodoksiset teokset.

Lehtonen suositteleeikin tutustumaan kirjallisuuden maailmaan. Kuulonäkövammakaan ei ole hänen mielestään este kirjoista nauttimiseen.

- Kirjat rikastuttavat meitä henkisesti. Kirjojen kautta myös oma mielikuvitus auttaa näkemään kirjan maiseman ja tuntemaan ihmisiä.

- Vaikka nykyisin olen kuulonäkövammaisen, niin haluan kuunnella kirjoja, ostaa niitä ja luetuttaa tietyn kirjan vapaaehtoislukupalvelussa. Pyydän myös avustajaani lukemaan minulle jonkun kirjan, joka on omassa kirjahyllyssäni. ■

Tietovisa

1. Mitä tarkoittaa huhti sanassa huh-tikuu?

2. Minkä linnun tulosta ei ole sanonnan mukaan päivääkään kesään?

3. Milloin on pääsiäinen?

4. Miten murmeli ennustaa Yhdysvalloissa kevään tuloa?

5. Mistä maasta äitienpäivä on lähtöisin?

Tietovisan on toimittanut Eetu Sepänen. Vastaukset kysymyksiin ilmoitusten lopussa sivulla 23. ■

Asiakaskyselyn tulokset

Koonti: Jaakko Evonen

Suomen Kuurosokeat ry järjesti alkuvuodesta kyselyn, jossa tiedusteltiin asiakkaiden tyytyväisyyttä yleisavustusta ja kohdennettua avustusta saaviin yhdistyksen toimintoihin. Lisäksi selvitettiin, mitä yhdistyksen tiedotuskanavia asiakkaat seuraavat.

Kyseiset kohdennetut avustukset ovat alue-, ICT- ja kommunikaatiopalvelut sekä viriketoiminta ja sopeutumisvalmennus. Näitä ja yleisavustusta rahoittaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA.

Kyselyyn osallistui 113 asiakasta. Kiitokset kaikille vastanneille! Suurin osa oli 30-62-vuotiaita (noin 43 %). Pääasialliseksi kommunikaatitavakseen ilmoitti puheen 77 %, viittomakielen 14 % ja taktiilit menetelmät yhdeksän prosenttia vastanneista.

Tuntosarvi ja jäsenkirje kärjessä

Yhdistyksen tiedotuskanavista seuratuimmat olivat Tuntosarvi 59 % ja

jäsenkirje 50 %. Reilu kolmannes käyttää eri keskustelualueita, sähköpostia ja Toimintakalenteria. Verkkosivuilla vierailee 17 % vastanneista.

Järjestön palveluista saa riittävästi tietoa 73 % asiakkaista. Sama määrä koki, että tiedonsaanti on riittävä omalla kommunikointitavalla tai kielellä. Kuurosokeita koskettavista asioista saa tietoa riittävästi 67 %.

Aluepalvelut eniten käytetty palvelu

Asiakkailta kysyttiin, paljonko he käyttävät eri palveluita. Määrä jakautui kohdennettujen avustusten osalta seuraavasti: aluepalvelut 66 %, ICT-palvelut 50 %, viriketoiminta 38 %, kommunikaatiopalvelut 31 % ja sopeutumisvalmennus 26 %.

Hieman yli kolmannes oli ollut mukana vuosikokouksissa viimeisen kahden vuoden aikana.

Tärkeä vertaistuki, toimintaa toivotaan myös maaseudulle

Vastaajien avointen kommenttien perusteella moni odottaa järjestöstä

tietoa ja tukea eri arjen tilanteisiin. Tärkeätä on kuurosokeiden vertaistuki ja mahdollisuus keskustella ihmisten kanssa. Esille nousivat myös kerhotoiminta, kommunikaatio ja ICT-tuen saaminen.

Kehittämisehdotuksiakin annettiin. Osa toivoo toiminnan laajentumista

enemmän ympäri Suomea, myös maaseudulle. Virike- ja ICT-toimintaa sekä aluetyöntekijöiden määrää olisi lisättävä. Lisäksi kuurosokeustyön tulisi olla aiempaa tunnetumpaa. ■

Henkilökohtaista-palsta alkaa

Tuntosarvessa alkaa uusi henkilökohtaista-palsta, jolla halutaan tukea kuurosokeiden yhteisöllisyyttä.

Palstalla julkaistaan elämän juhlahetkiin ja suruihin liittyviä ilmoituksia. Palstalle voi lähettää tiedon muun muassa lapsen syntymästä, ammatin valmistumisesta, avioliitosta tai kuolinilmoituksen.

Palstalle voi lähettää myös kirjeenvaihtoilmoituksen. Jos etsit ystävää, lähetä lyhyt teksti, yhteystietosi ja nimimerkki. Kirjeenvaihtoilmoitus julkaistaan lehdessä nimimerkillä. Mikäli lukija haluaa vastata kirjeenvaihtoilmoitukseen, hänen tulee ottaa yhteys toimitukseen, joka välittää yhteystiedot.

Ilmoitukset lähetetään toimituksen osoitteeseen: viestinta@kuurosokeat.fi. Otsikkoon kirjoitetaan "Tuntosarven ilmoitus".

Ilmoituksen voi lähettää myös postitse osoitteeseen: Suomen Kuurosokeat ry / viestintä Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.

Toimitus varaa oikeuden olla julkaisematta ilmoitusta, mikäli se ei sovellu lehteen.

Henkilökohtaista-palsta ilmestyy sitä mukaa, kun ilmoituksia kertyy. Ilmoitukset ovat ilmaisia. ■

Kuurosokeiden kerhot

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerho on peruttu 10.6. koronaviruksen vuoksi. Aiheena olisi ollut Porin museoon tutustuminen. Toivotaan että kerhoa voidaan pitää syyskaudella. Ilmoittelun lisää myöhemmin. Lisätiedot Sainilta: puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com.

Tampereen kerho

Tampereen kuurosokeiden kerho tekee retken ti 11.8. klo 14-15.30 Hatanpään Arboretumiin. Tutustumme ruusuihin oppaan johdolla. Tapaaminen kartanon edessä klo 13.45. Jokainen tulee omalla kyydillä. Ilmoittautuminen Maijalle 3.8. mennessä sähköpostilla maija.kanerva@gmail.com. Muistathan ilmoittautua ja tilata tulkin ajoissa.

Tapahtumat

Tavataan museolla!

Kommunikaatiopiiri vierailee ke 2.9. kello 12.45-16 Kaapelitehtaan Teatterimuseolla. Osoite: Tallberginkatu 1, Helsinki. Historiaa, elämyksiä ja

draamaa - mielenkiintoinen opastettu kierros aikuiseen makuun. Kierroksen omavastuu 12 euroa/henkilö. Tämän jälkeen voimme siirtyä läheiseen kahvilaan. Ei yleistulkkausta, joten tilaa tarvittaessa oma tulkki/opas. Lisätietoja elokuussa ilmoittautuneille. Museoon voi tutustua virtuaalisesti nettissä osoitteessa: www.teatterimuseo.fi/fi/Teatterimuseo-virtuaalisesti

Ilmoittautuminen 7.8 mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Kuulonäkövammaisten aktiiviliikkujien liikuntaleiri

Aika ja paikka: 21.-24.9.2020. Kuortaneen Urheiluopisto

Hinta: ilmoitetaan myöhemmin

Leirin vetäjät: Esko Jäntti ja Sari Isaksen

Ilmoittautumiset ruokavaliotietoineen ja huonekaveritoiveineen 17.8. mennessä: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai tekstiviestit/WhatsApp: 040 774 9207

Tarkka ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille viikolla 35. Tervetuloa liikkumaan!

Sekalaista

Tietovisan vastaukset

1. Kaskea
2. Pääskysen
3. Kevätpäivän tasauksen jälkeisen täydenkuun jälkeisenä sunnuntaina.
4. Jos murmeli ei näe varjoaan murmelinpäivänä, kevät tulee aikaisin.

5. Yhdysvalloista

Syksyn Tuntosarven aikataulu

Tuntosarven ilmestymisaikataulua aikaistetaan syksyllä. Seuraavan kerran lehti ilmestyy elokuussa viikolla 32. Ilmoitukset tulee jättää viimeistään pe 26.6. Syyskuun lehteen ilmoituksien jättö viimeistään ma 17.8. Syyskuun Tuntosarvi ilmestyy viikolla 36. Ilmoitukset lähetetään osoitteeseen: viestinta@kuurosokeat.fi ■

Krookukset eli sahrakit ovat keväisen puutarhan ensimmäisiä kukkijoita keltaisilla sini-liloilla ja valkoisilla kukillaan. Kuva: Pentti Pietiläinen.